

Norsk kulturråd
Postboks 101 sentrum
0102 OSLO

NORSK KULTURRÅD
Sak/dok.nr. 06/26-21
21 MAI 2007
Arkiv nr: 309
Mark:

Saksbehandler: Per Olav Torgnesskar
Direkte tlf.: 23 11 75 30

Vår ref.: 07/84-2
Deres ref.: 06/00026-5 AA309

Vår dato: 14.05.2007
Deres dato: 15.03.2007

Høring – nasjonalt arkiv for videokunst

Vi viser til høring på utredningen "Å bevare det flyktige" med høringsfrist 11.05.2007. ABM-utvikling vil konsentrere høringssvaret rundt problemstillinger knyttet til lokaliseringen av arkivet.

Vi stiller oss i hovedsak bak virkelighetsbeskrivelsen, og synes det argumenteres godt for behovet for de beskrevne funksjonene. En rekke problemstillinger og utfordringer relatert til bl.a. formidling, opphavsrett og vederlag belyses også godt.

Utredningen anbefaler lokaliseringen av et videokunstartiv til Norsk filminstitutt. Et premiss i argumentasjonen for lokaliseringen, oppfattes derimot som noe konstruert. Det argumenteres med at videokunstens hybride og omskiftelige karakter taler for en plassering av funksjonene utenfor en ren kunstinstitusjon. En hybrid og omskiftelig karakter oppfattes snarere som en generell kvalitet ved samtidskunsten som nettopp en ren kunstinstitusjon bør ha gode forutsetninger for å håndtere. Som det sies på side 10 i utredningen, vil et nasjonalt arkiv dessuten måtte prioritere "den delen av videokunsten som regnes til billedkunstfeltet". Å plassere et slikt ansvar utenfor Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design, eller annen institusjon med relevant kunstfaglig kompetanse, synes vi derfor ikke det argumenteres godt nok for.

Anbefalingen på side 23 i retning av å prioritere dagens videokunst først, synes ikke å harmonere med utsagn andre steder i rapporten hvor den tidlige videokunstens tilstand beskrives som kritisk dårlig (bl.a. punkt 3.1). Utredningen anbefaler etter vårt syn i for stor grad en enten/eller løsning. Det bør la seg gjøre å kombinere innsamling og restaurering av eldre videokunst, og innsamling og konvertering m.m. av nyere videokunst, hvor oversikten og tilgangen tross alt er langt bedre, bl.a. gjennom Atelier Nord.

I kapittel 5, s. 24 slås det fast at grunnlaget for arkivets arbeid skal være "et bredt anlagt referansearkiv". Ettersom denne definisjonen legger sterke føringer for hvordan det konkluderes i utredningen, velger vi å gi dette betydning. Vi kan ikke se at oppdraget er tydelig definert i retning av et *bredt* referansearkiv i mandatet eller andre steder. Vi stiller oss derfor noe undrende til hvor denne definisjonen stammer fra. Er faktisk oppdraget definert på denne måten i grunnlagsdokumentene, er det utreders egne synspunkt, eller er det en tolkning av mandatet? Uansett kan vi ikke finne overbevisende argumenter for hvorfor man skal samle

videokunst vesentlig bredere enn annen kunst, hvis det er et slikt syn det argumenteres for. Igjen oppfattes det som det i for stor grad velges et enten/eller syn i forhold til avgrensning. Kriterier som visningssted og/eller profesjonstilknytning, kan, som utredningen anbefaler, være et godt utgangspunkt, men bør også kunne kombineres med kunstfaglige kvalitetskriterier.

Dersom det anbefalte brede referansearkivet i stedet avgrenses mer i retning av en smalere kunstfaglig samling, faller også mye av behovet for et skille mellom et referansearkiv og et distribusjonsarkiv, som beskrives på s. 26, bort. Funksjonene og rollene som beskrives for distribusjonsarkivet er gode, og bør da i stedet gjelde hele arkivet/samlingen.

I punkt 5.4 argumenteres det for en innkjøpsordning for videokunst. Ettersom flere sentrale innkjøpsordninger ble avvirket i siste statsbudsjett, anbefaler vi at tilsvarende midler i stedet tilføres den endelige ansvarsinstitusjonen for videokunstarkivet, da en slik løsning synes mer i tråd med rådende kulturpolitikk.

Påstanden på s. 31 om at videokunst mangler "en naturlig institusjonell tilhørighet", og at det derfor ikke finnes "institusjoner som kan pålegges et særskilt ansvar for innkjøp av videokunst", finner vi ikke tilstrekkelig belagt. I den grad et slikt utsagn medfører riktighet, kan det også brukes som argument for å gi videokunsten institusjonell tilhørighet gjennom å plassere ansvaret tydelig, for eksempel i Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design.

I punkt 5.5 påpekes det at både ekspertise og fasiliteter knyttet til oppbevaring og restaurering allerede finnes i Nasjonalbiblioteket og Norsk filminstitutt. Problemstillingen hvorvidt det er kostnadssvarende å bygge opp slik ekspertise også i Nasjonalmuseet for kunst er absolutt relevant. Den posisjonen video og andre elektroniske medier har i samtidskunsten, tilsier derimot at slik kompetanse uansett bør være tilgjengelig i et nasjonalt kunstmuseum som også skal forvalte samtidens kunstuttrykk. En mulig modell er at Nasjonalmuseet gis tilgang til bevaringsfunksjoner i Nasjonalbiblioteket/Filminstituttet.

I punkt 7 om organisering og lokalisering anbefales det at et nasjonalt arkiv for videokunst "organiseres slik at en tilnærmet likeverdig tilknytning både til billedkunstoffet og filmfeltet kan sikres i rimelig grad". Dette er et synspunkt vi stiller oss bak. Videokunstens åpne relasjon til både kunst- og filmfeltet er reell og bør ivaretas. En stiftelse "med formaliserte bånd til relevante institusjoner og miljøer" lyder som en hensiktsmessig organisasjonsform isolert sett, men kan virke komplisert i dette tilfellet, ettersom funksjoner skal lokaliseres og kanskje også integreres i en annen virksomhet. Det kan da i realiteten bli snakk om en stiftelse i stiftelsen. Vi mener at den likeverdige tilknytningen mellom kunst- og filmmiljøer bør kunne sikres gjennom formalisert samarbeid.

Vår hovedinnvending er altså knyttet til lokaliseringen. Det virker noe kunstig at viktige forvaltningsoppgaver for et for vår tids sentralt kunstnerisk medium skal tas ut av en kunstfaglig kontekst. At dagens realiteter ressurs- og kompetansemessig taler for lokalisering av et videokunstarkiv i Norsk filminstitutt, dreier seg i all hovedsak om bevaringskompetanse, og bør ikke legge for sterke føringer for saken.

Med videokunstens sentrale posisjon i samtidskunsten, vil Nasjonalmuseet for kunst måtte samle, bevare og formidle norsk videokunst uavhengig av lokaliseringen av et eventuelt videokunstarkiv. Her ser vi en potensiell risiko for dobbeltarbeid. At et nasjonalt

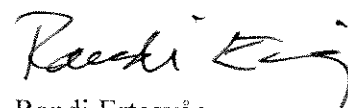
kunstmuseum skal overlate ansvaret for videokunsten til en ekstern stiftelse for eksempel lokalisert til Norsk filminstitutt, virker lite sannsynlig.

Norsk filminstitutt har viktige oppgaver innen samling, bevaring og formidling av norsk film, inklusive eksperiment- og kortfilm, i alle formater. De har solid kompetanse og infrastruktur i tråd med dette oppdraget, men har ingen kunstfaglig forankring, hvilket et nasjonalt videokunstarkiv nødvendigvis må ha. Også på dette området representerer en eventuell lokalisering av videokunstarkivet til Norsk filminstitutt en fare for dobbeltarbeid, i form av at oppbygging av ulik videokunstfaglig kompetanse, begge deler på nasjonalt nivå, foregår to steder.

Utredningen slår fast at et nasjonalt videokunstarkiv må prioritere "den delen av videokunsten som regnes til billedkunstfeltet". Selv om kortfilm, eksperimentfilm og videokunst etter hvert har overlappende kvaliteter og aktører, er videokunsten i all hovedsak produsert med bakgrunn i en kunstfaglig tradisjon, estetikk og retorikk, og bør følgelig samles, forstås og formidles primært i en kunstfaglig kontekst. En slik forankring sikres etter vårt skjønne bedre vilkår i Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design enn i Norsk filminstitutt.

Med vennlig hilsen

Jon Birger Østby
direktør

Randi Ertesvåg
avdelingsdirektør

Kopi til Kultur- og kirkedepartementet